

دستورالعمل محاسبه و اعمال پرداخت‌های جانبی و مزاد هزینه تأمین برق

مقام تأیید کننده: معاون وزیر نیرو در امور برق و انرژی

در یافت کنندگان:

☐	- دبیرخانه هیات تنظیم بازار برق
☐	- شرکت سهامی مدیریت تولید، انتقال و توزیع نیروی برق ایران - توانیر
☐	- شرکت سهامی مدیریت شبکه برق ایران
☐	- شرکتهای برق منطقه‌ای
☐	- سایر مالکان نیروگاههای حرارتی
☐	- شرکتهای توزیع نیروی برق
☐	- سایر شرکتهای تأمین کننده برق
☐	- مالکان نیروگاههای برق آبی و سایر انرژیهای تجدیدپذیر
☐	- شرکت توسعه منابع آب و نیروی ایران

اسناد مرتبط:

- آیین نامه اجرایی شرایط و تضمین خرید برق، موضوع ابلاغیه شماره ۱۶۸۲۵/ت/۳۳۱۸۸ مورخ ۱۳۸۴/۴/۸ هیأت وزیران
- آیین نامه تعیین شرایط و روش خرید و فروش برق در شبکه برق کشور، موضوع ابلاغیه شماره ۳۲۲۵۱/۲۰/۱۰۰ مورخ ۸۴/۵/۲۵ وزیر نیرو
- دستورالعمل "عملیات حسابداری موضوع جزءهای ۳ و ۱۰ بند "ج" تبصره ۱۱ قانون بودجه سال ۸۶ کل کشور"، موضوع ابلاغیه شماره ۸۴۲۵۳/۳۰/۱۰۰ مورخ ۱۳۸۶/۱۰/۲۶ وزیر نیرو
- آیین نامه اجرایی بند (۷) ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۸۷ کل کشور، موضوع ابلاغیه شماره ۷۵۵۷۸/ت/۳۹۴۴۲ مورخ ۱۳۸۷/۵/۱۴ هیأت وزیران؛ و تبصره های ماده (۷) آن، موضوع ابلاغیه های شماره ۳۹۴۴۲/۸۷۳۴۲ مورخ ۱۳۸۷/۵/۳۱ و شماره ۱۰۳۷۳۹/ت/۳۹۴۴۲ مورخ ۱۳۸۷/۶/۲۴ هیأت وزیران و اصلاحیه آیین نامه مزبور، موضوع ابلاغیه شماره ۱۳۴۰۱۴/ت/۳۴۴۳ مورخ ۸۷/۸/۵ هیأت وزیران
- قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت، مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷
- قانون استقلال شرکت های توزیع نیروی برق در استان ها، مصوب ۱۳۸۴/۱۲/۹
- قانون اجرای سیاست های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی (قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و اجرای سیاست های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی مصوب ۱۳۸۷/۳/۲۵)

فهرست

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
۱	هدف
۱	محدوده و دامنه کاربرد
۱	مسئولیت
۱	تعاریف
۲	پرداخت‌های جانبی («مابه‌التفاوت بهای سوخت» و «بهای توسعه»)
۵	مازاد هزینه تأمین برق
۷	مابه‌التفاوت نرخ آزاد و نرخ تکلیفی برق
۷	مصرف‌کننده خود تأمین
۸	سایر موارد

۱- هدف

این دستورالعمل با توجه به آیین‌نامه اجرایی بند (۷) ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۸۷ کل کشور، ماده (۶۱) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و ماده (۸) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی، به‌منظور تعیین نحوه محاسبه و پرداخت «مابه‌التفاوت بهای سوخت نیروگاه‌های حرارتی» و «بهای توسعه»، جهت اعمال در مناسبات مالی بازار برق با نیروگاه‌ها، شرکت‌های تأمین‌کننده برق (ذی‌نفعان قرارداد ترانزیت) و مصرف‌کننده‌های خود تأمین از ابتدای سال ۱۳۸۷ تدوین و ابلاغ شده است.

۲- محدوده و دامنه کاربرد

این دستورالعمل برای:

- شرکت مدیریت تولید، انتقال و توزیع نیروی برق ایران (توانیر)؛
- شرکت مدیریت شبکه برق ایران؛
- شرکت‌های برق منطقه‌ای؛
- سایر مالکان نیروگاه‌های حرارتی؛
- مالکان نیروگاه‌های برق‌آبی و سایر انرژی‌های تجدیدپذیر؛
- شرکت‌های توزیع نیروی برق؛
- سایر شرکت‌های تأمین‌کننده برق؛
- شرکت توسعه منابع آب و نیروی ایران؛
- سازمان انرژی‌های نو ایران (سانا)

لازم الاجرا می‌باشد.

۳- مسئولیت

مسئولیت اجرای این دستورالعمل بر عهده مدیر عامل شرکت مدیریت شبکه برق ایران می‌باشد.

۴- تعاریف

- ۴-۱- ارزش حرارتی گاز در شبکه: متوسط موزون ارزش حرارتی یک متر مکعب گاز تحویلی به نیروگاه‌های حرارتی شبکه، در دوره صورت‌حساب که با HV_g نمایش داده شده است.
- ۴-۲- انرژی الکتریکی خالص: خالص انرژی الکتریکی تولیدی نیروگاه است، که برابر است با انرژی الکتریکی تولیدی توسط نیروگاه پس از کسر مصرف داخلی نیروگاه.
- ۴-۳- بهای توسعه: مبلغی است که به شرح مندرج در بند ۵-۴ محاسبه می‌شود. سهم هر یک از شرکت‌های مشمول دریافت بهای توسعه، که به شرح مندرج در بند ۵-۴-۲ محاسبه می‌شود، به این شرکت‌ها پرداخت می‌شود تا - در قالب ماده ۶۱ قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و با رعایت

تصویب‌نامه‌های شماره ۳۹۴۴۲/۸۷۳۴۲-هـ مورخ ۱۳۸۷/۵/۳۱ و شماره ۱۳۴۰۱۴/ت۳۴۳-هـ مورخ ۸۷/۸/۵ هیأت وزیران- به مصارف تکلیفی توسعه صنعت برق برسد.

۴-۴- **پرداخت‌های جانبی:** مجموعه مبالغی که بابت **مايه‌التفاوت بهای سوخت و همچنین بهای توسعه** پرداخت می‌شود. این پرداخت‌ها به شرح مندرج در بند ۵ محاسبه و از محل منابع حاصل از **مازاد هزینه تأمین برق** تأمین می‌شود.

۴-۵- **دستورالعمل حسابداری:** دستورات حسابداری موضوع جزءهای ۳ و ۱۰ بند (ج) تبصره ۱۱ قانون بودجه سال ۸۶ کل کشور، موضوع ابلاغیه شماره ۸۴۲۵۳/۳۰/۱۰۰ مورخ ۱۳۸۶/۱۰/۲۶ وزیر نیرو. با عنایت به اینکه «بند (۷) ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۸۷ کل کشور» جایگزین «بند (ج) تبصره ۱۱ قانون بودجه سال ۸۶ کل کشور» می‌باشد، تا ابلاغ دستورالعمل حسابداری جدید مربوطه، کماکان از دستورالعمل حسابداری قبلی استفاده می‌شود.

۴-۶- **مايه‌التفاوت بهای سوخت:** مبلغی است که به شرح مندرج در بند ۵-۱ محاسبه می‌شود. این مبلغ بابت **مايه‌التفاوت** نرخ آزاد و تکلیفی سوخت مصرفی نیروگاه حرارتی برای تولید و عرضه برق در داخل کشور به آنان تعلق می‌گیرد.

۴-۷- **مازاد هزینه تأمین برق:** مبلغی است که به شرح مندرج در بند ۶ محاسبه و از تأمین‌کنندگان برق دریافت می‌شود.

۴-۸- **مصرف‌کننده خود تأمین:** مصرف‌کننده‌ای که دارای مولد برق متصل به شبکه برق اختصاصی خود، می‌باشد.

۴-۹- **نظام‌نامه بازار برق ایران:** مجموعه مقررات بازار برق ایران؛ مصوبه بند چهار جلسه ۹۹ هیأت تنظیم بازار برق و اصلاحات بعدی آن.

سایر واژگان به کار رفته در این دستورالعمل دارای همان تعاریفی می‌باشند که در **نظام‌نامه بازار برق ایران** آمده است.

۵- پرداخت‌های جانبی («مايه‌التفاوت بهای سوخت» و «بهای توسعه»)

۵-۱- **مايه‌التفاوت بهای سوخت،** باتوجه به مفاد ماده ۹ «آیین‌نامه اجرایی شرایط و تضمین خرید برق»، برای هر نیروگاه حرارتی به صورت زیر محاسبه می‌شود.

حاصل ضرب «مايه‌التفاوت نرخ آزاد گاز و قیمت سوخت نیروگاهی در مورد گاز طبیعی»

و «میزان حجم گاز معادل انرژی الکتریکی خالص نیروگاه در طول دوره صورت‌حساب»

به‌علاوه

حاصل ضرب «مايه‌التفاوت نرخ نفت گاز تحویلی به نیروگاه» و «نرخ آزاد گاز، تعدیل‌شده بر اساس ارزش حرارتی

نفت گاز و ارزش حرارتی گاز در شبکه»

و «میزان نفت گاز مصرفی مجاز، در طول دوره صورت‌حساب»

به علاوه

حاصل ضرب مابه‌التفاوت «نرخ نفت کوره تحویلی به نیروگاه» و «نرخ آزاد گاز، تعدیل شده بر اساس ارزش حرارتی نفت کوره و ارزش حرارتی گاز در شبکه»
و «میزان نفت کوره مصرفی مجاز، در طول دوره صورت حساب»

به علاوه

حاصل ضرب مابه‌التفاوت «نرخ گاز تحویلی به نیروگاه» و «نرخ آزاد گاز، تعدیل شده بر اساس ارزش حرارتی گاز تحویلی به نیروگاه و ارزش حرارتی گاز در شبکه»^۱
و «میزان حجم گاز مصرف شده توسط نیروگاه، در طول دوره صورت حساب»

۵-۱-۱- میزان حجم گاز معادل انرژی الکتریکی خالص، براساس متوسط بازده نیروگاه‌های حرارتی در شبکه و ارزش حرارتی گاز در شبکه، به صورت زیر محاسبه می‌شود:

$$E = \text{میزان حجم گاز معادل} \times (HV_g \times \eta_{ave}) \div 860$$

که در آن:

E : میزان انرژی الکتریکی خالص بر حسب کیلووات ساعت

η_{ave} : متوسط بازده نیروگاه‌های حرارتی

HV_g : ارزش حرارتی گاز در شبکه، بر حسب کیلوکالری بر متر مکعب

۵-۱-۲- نرخ آزاد گاز، تعدیل شده بر اساس ارزش حرارتی گاز تحویلی به نیروگاه و ارزش حرارتی گاز در شبکه برابر است با:

حاصل ضرب «نرخ آزاد گاز» و «ارزش حرارتی متوسط یک مترمکعب گاز تحویلی به نیروگاه تقسیم بر ارزش حرارتی گاز در شبکه»

۵-۱-۳- «نرخ آزاد گاز، تعدیل شده بر اساس ارزش حرارتی نفت گاز و گاز» برابر است با:

حاصل ضرب «نرخ آزاد گاز» و «ارزش حرارتی متوسط یک لیتر نفت گاز تقسیم بر ارزش حرارتی گاز در شبکه»

۵-۱-۴- «نرخ آزاد گاز، تعدیل شده بر اساس ارزش حرارتی نفت کوره و گاز» برابر است با:

حاصل ضرب «نرخ آزاد گاز» و «ارزش حرارتی متوسط یک لیتر نفت کوره تقسیم بر ارزش حرارتی گاز در شبکه»

۵-۱-۵- میزان حجم گاز مصرف شده توسط نیروگاه، بر اساس انرژی الکتریکی خالص و بازده نیروگاه و همچنین ارزش حرارتی گاز تحویلی به همان نیروگاه محاسبه می‌شود.

^۱ این بخش در صورتی مصداق خواهد داشت که «نرخ گاز تحویلی به نیروگاه» متفاوت با «نرخ آزاد گاز» و یا «ارزش حرارتی گاز تحویلی به نیروگاه» متفاوت با «ارزش حرارتی گاز در شبکه» باشد.

بازار برق

شماره سند: ۳-رمن-بب
تاریخ صدور: ۸۶/۱۱/۲۳
شماره تجدید نظر: ۳
تاریخ تجدید نظر: ۸۷/۱۲/۳

دستورالعمل محاسبه و اعمال پرداخت‌های جانبی و مازاد هزینه تأمین برق

- ۵-۲- مصرف سوخت مایع تحت شرایط زیر مجاز تلقی می‌گردد. میزان سوخت مایع مصرفی مجاز توسط مرکز اعلام می‌شود.
- ۵-۲-۱- مرکز بر اساس ضوابط فنی به منظور پیشگیری از خاموشی و یا حفظ پایداری شبکه، بهره‌برداری از نیروگاه با سوخت مایع را الزامی تشخیص دهد؛ و یا
- ۵-۲-۲- با تأیید مرکز، مشکل گاز مقطعی و کوتاه‌مدت باشد و خروج واحد برای کوتاه‌مدت از نظر فنی موجه نباشد؛ و یا
- ۵-۲-۳- *توانیر* به منظور آزمون‌های راه‌اندازی واحدهای نیروگاهی، مجوز استفاده از سوخت مایع را صادر کرده باشد؛ و یا
- ۵-۲-۴- مرکز به منظور تأمین حرارت مورد نیاز مصارف حرارتی مولد همزمان برق و حرارت در شرایط قطع گاز و یا تأمین سوخت مایع مورد نیاز احتراق واحد نیروگاهی/مولد برق با سوخت ترکیبی، مصرف سوخت مایع را تأیید کرده باشد.
- ۵-۳- *مابه‌التفاوت بهای سوخت* به کلیه نیروگاه‌های حرارتی برای عرضه برق در داخل کشور، مستقل از چگونگی عرضه برق (اعم از آنکه *مالک نیروگاه* «برق تولیدی را با عرضه در *بازار عمده‌فروشی* و یا به نرخ‌های تضمینی به مدیریت شبکه بفروشد» یا «برق تولیدی را در نقش *عرضه‌کننده* به *مصرف‌کننده* بفروشد» و یا «حق انتفاع از برق تولیدی را به *عرضه‌کننده* دیگر واگذار نماید» یا «تمام یا بخشی از برق تولیدی را به مصرف خود برساند») و مستقل از نوع مالکیت نیروگاه (اعم از آنکه نیروگاه متعلق به شرکت‌های برق منطقه‌ای یا متعلق به دیگر شرکت‌ها و مؤسسات دولتی و یا غیر دولتی باشد)، پرداخت می‌شود.
- ۵-۳-۱- پرداخت *مابه‌التفاوت بهای سوخت* به کلیه *مالکان نیروگاه‌های حرارتی*، مشابه پرداخت به شرکت‌های برق منطقه‌ای و اعمال حساب نیز بر اساس دستورالعمل *حسابداری* می‌باشد.
- ۵-۳-۲- *مالک نیروگاه* حرارتی می‌باید صورت حساب سوخت مصرفی را در مواعد مقرر به مدیریت شبکه ارائه دهد. در صورت عدم ارائه مستندات مذکور، *مابه‌التفاوت بهای سوخت* به وی تعلق نخواهد گرفت.
- ۵-۳-۳- نیروگاه‌هایی که برق تولیدی خود را با نرخ آزاد برق (با احتساب نرخ آزاد سوخت و در چارچوب ابلاغیه شماره ۲۵۴۸۶/۳۵۰ مورخ ۸۷/۳/۲۸ و «رویه تعیین شرایط و روش خرید برق از مولدهای مقیاس کوچک توسط شرکت‌های توزیع نیروی برق»)، مستقیماً به شرکت‌های توزیع نیروی برق می‌فروشند، مشمول دریافت *مابه‌التفاوت بهای سوخت* نمی‌باشند. میزان سوخت مصرفی این قبیل نیروگاه‌ها، براساس متوسط سوخت مصرفی نیروگاه‌های حرارتی شبکه به‌ازاء یک کیلووات‌ساعت *انرژی الکتریکی خالص* برآورد و در تعیین قیمت آزاد برق (سهم مابه‌التفاوت قیمت آزاد سوخت با قیمت یارانه‌ای آن) منظور می‌شود.

بازار برق

شماره سند: ۳-رمن-بب
تاریخ صدور: ۸۶/۱۱/۲۳
شماره تجدید نظر: ۳
تاریخ تجدید نظر: ۸۷/۱۲/۳

دستورالعمل محاسبه و اعمال پرداخت‌های جانبی و مازاد هزینه تأمین برق

۵-۴- بهای توسعه به شرح زیر محاسبه می‌شود:

حاصل ضرب «مابه‌التفاوت نرخ آزاد گاز و قیمت سوخت نیروگاهی در مورد گاز طبیعی»
و «میزان حجم گاز معادل انرژی الکتریکی تحویلی به شبکه توسط کلیه نیروگاه‌های
برق‌آبی و سایر انرژی‌های تجدیدپذیر، در طول دوره صورت‌حساب»^۱

به‌علاوه

حاصل ضرب «برآورد میزان انرژی تحویلی به مصرف‌کنندگان نهایی» در دوره صورت‌حساب
و «میزان افزایش در نرخ آزاد برق بابت توسعه»^۲

۵-۴-۱- شرکت‌های مشمول دریافت بهای توسعه توسط وزارت نیرو تعیین می‌شوند.

۵-۴-۲- سهم هر یک از شرکت‌های مشمول دریافت بهای توسعه از این مبلغ، متناسب با انرژی الکتریکی خالص
تحویلی آنها به بازار، به شرح زیر محاسبه و پرداخت می‌شود.

حاصل تقسیم انرژی الکتریکی خالص شرکت مربوطه
به کل انرژی الکتریکی خالص شرکت‌های مشمول
ضرب در بهای توسعه (محاسبه‌شده به شرح بند ۵-۴-۱)

۵-۴-۳- شرکت‌های مشمول دریافت بهای توسعه می‌باید تمهیدات لازم را برای تحقق مفاد ماده ۶۱ به عمل آورند
و به صورت سالیانه، گزارشی را، دال بر صرف سهم دریافتی خود از بهای توسعه در تکالیف توسعه، تهیه و به
وزارت نیرو ارائه نمایند.

۶- مازاد هزینه تأمین برق

تأمین منابع مالی لازم برای انجام پرداخت‌های جانبی (بابت «مابه‌التفاوت بهای سوخت» و «بهای توسعه») از محل
دریافت مازاد هزینه تأمین برق از تأمین‌کنندگان برق (شرکت‌های توزیع نیروی برق، شرکت‌های برق منطقه‌ای و
دیگر تأمین‌کنندگان برق؛ مستقل از آنکه انرژی را از بازار عمده‌فروشی خریداری و یا از طریق ترانزیت تأمین کرده
باشند) و نیز مصرف‌کنندگان خود تأمین صورت می‌گیرد. دریافت این مازاد هزینه تأمین برق، مستقل از نوع انشعاب
مصرف‌کننده و نوع مالکیت شرکت تأمین‌کننده برق می‌باشد.

^۱ این مؤلفه از بهای توسعه برابر است با یارانه معادل گاز صرفه‌جویی شده در تولید برق به وسیله نیروگاه‌های برق‌آبی و
سایر انرژی‌های تجدیدپذیر.

^۲ میزان افزایش در نرخ آزاد برق، براساس بند (۱) تصویب‌نامه شماره ۱۳۴۰۱۴/ت/۳۴۳-هـ مورخ ۸۷/۸/۵ هیأت وزیران
درمورد اصلاح آیین‌نامه اجرایی بند (۷) ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۸۷ کل کشور.

بازار برق

شماره سند: ۳-رم-ب ب
تاریخ صدور: ۸۶/۱۱/۲۳
شماره تجدید نظر: ۳
تاریخ تجدید نظر: ۸۷/۱۲/۳

دستورالعمل محاسبه و اعمال پرداخت‌های جانبی و مازاد هزینه تأمین برق

۱-۶- نرخ مازاد هزینه تأمین برق (π_{FS}) برابر است با:

حاصل تقسیم «کل پرداخت‌های جانبی توسط مدیریت شبکه، به موجب این دستورالعمل»،

محاسبه شده در دوره صورت حساب و به شرح مندرج در بند ۵،

به «کل انرژی خریداری شده از بازار عمده‌فروشی»

به علاوه «کل انرژی مصرفی تأمین شده از طریق ترانزیت (مستقل از سطح ولتاژ)»

به علاوه «آن بخش از انرژی الکتریکی خالص مصرف‌کننده‌های خود تأمین که به حساب مصرف

خود منظور می‌نمایند»،

محاسبه شده در دوره صورت حساب.

۲-۶- به منظور اعمال مازاد هزینه تأمین برق در تأمین برق از طریق خرید از بازار عمده‌فروشی، نرخ بازار

(انرژی مصرفی) به طریق زیر محاسبه می‌شود:

$$\pi_{m_i} + \pi_{FS} = \text{نرخ بازار (انرژی مصرفی) در ساعت } i \text{ ام}$$

که در آن:

π_{m_i} : نرخ بازار (انرژی مصرفی) در ساعت i ام، بدون احتساب پرداخت‌های جانبی، که براساس رویه‌های جاری

محاسبه می‌شود.

۳-۶- به منظور اعمال مازاد هزینه تأمین برق در تأمین برق از طریق ترانزیت، مدیریت شبکه ترانزیت محقق شده را

همانند خرید انرژی از تأمین‌کننده برق (ذی‌نفع قرارداد ترانزیت با مدیریت شبکه) در پست مبدأ و فروش انرژی به وی

در پست مقصد در نظر می‌گیرد. این امر مستقل از منبع انرژی تحویلی (نیروگاه حرارتی، نیروگاه برق‌آبی، واردات

انرژی و غیره) و مستقل از نوع مالکیت نیروگاه و یا شرکت وارد کننده انرژی می‌باشد.

۱-۳-۶- مدیریت شبکه برای انرژی تحویل شده به شبکه در پست مبدأ جهت ترانزیت، براساس رویه‌های جاری،

همانند انرژی خریداری شده از یک نیروگاه (فروشنده به بازار عمده‌فروشی)، با نرخ محاسبه شده به شرح مندرج در

بند ۳-۶-۳ صورت حساب صادر می‌کند.

۲-۳-۶- مدیریت شبکه برای انرژی دریافت شده از شبکه در پست مقصد از طریق ترانزیت، براساس رویه‌های جاری،

همانند انرژی فروخته شده به خریدار از بازار عمده‌فروشی، با نرخ بازار (انرژی مصرفی) - که به شرح بند ۲-۶

محاسبه شده است - و بدون پرداخت بهای قدرت درخواستی صورت حساب صادر می‌کند.

۳-۳-۶- مبلغ زیر به منزله نرخ پذیرفته شده انرژی تولیدی در هر ساعت، برای صورت حساب موضوع بند ۱-۳-۶،

تلقى می‌شود:

$$\text{نرخ پذیرفته شده انرژی تولیدی} = \pi_{m_i} \cdot (1 - \text{loss}) - \pi_T$$

که در آن:

loss : درصد تلفات متناظر با ترانزیت مربوطه

(حاصل تقسیم «تفاضل انرژی تحویلی و دریافتی» بر «انرژی تحویلی» در خصوص ترانزیت مربوطه)

π_T : متوسط هزینه ترانزیت مربوطه در طول دوره صورت‌حساب به ازای هر یک واحد انرژی تحویلی به شبکه در پست مبدأ برای ترانزیت. π_T از تقسیم «هزینه ترانزیت مربوطه در طول دوره صورت‌حساب، محاسبه شده بر اساس مقررات ترانزیت» بر «کل انرژی تحویلی به شبکه در پست مبدأ برای آن ترانزیت در طول دوره صورت‌حساب» به دست می‌آید.

۶-۳-۴- اجرای مفاد بندهای ۱-۳-۶ و ۲-۳-۶، به منزله پرداخت هزینه ترانزیت به مدیر بازار می‌باشد.
۶-۳-۵- مازاد انرژی تحویل شده به شبکه و دریافت شده از آن در یک ترانزیت، مشمول مقررات بند ۸-۵ «آیین‌نامه تعیین شرایط و روش خرید و فروش برق در شبکه برق کشور» می‌باشد.

۷- مابه‌التفاوت نرخ آزاد و نرخ تکلیفی برق

۷-۱- «مابه‌التفاوت بهای فروش برق به نرخ آزاد و نرخ تکلیفی» به شرکت‌های توزیع نیروی برق، شرکت‌های برق منطقه‌ای و دیگر تأمین‌کنندگان برق، مستقل از نوع مالکیت طرفین قرارداد فروش برق و نرخ آن، بر اساس دستورالعمل حسابداری پرداخت می‌شود.

۷-۲- کلیه تأمین‌کنندگان برق، اعم از آنکه متقاضی دریافت «مابه‌التفاوت بهای فروش برق به نرخ آزاد و نرخ تکلیفی» باشند یا نباشند، می‌باید صورت میزان انرژی تحویلی به مصرف‌کننده‌ها را به توانیر ارائه دهند.

۸- مصرف‌کننده خود تأمین

۸-۱- مصرف‌کننده خود تأمین می‌تواند با ارائه مستندات موضوع بند ۵-۳-۲، همچون سایر نیروگاه‌ها، برای دریافت مابه‌التفاوت بهای سوخت، متناظر با انرژی الکتریکی خالص، اقدام نماید.

۸-۲- در صورتی که مصرف‌کننده خود تأمین تجهیزات اندازه‌گیری لازم را - برای تعیین جداگانه میزان انرژی مصرفی خود و میزان خالص انرژی الکتریکی تولیدی مولد برق- نصب و امکان قرائت آن را برای مدیریت شبکه فراهم و همچنین تمایل خود به تفکیک تولید و مصرف را اعلام کرده‌باشد، به‌صورت یک نیروگاه مجزا و یک مصرف‌کننده مجزا شناخته می‌شود؛ و در این صورت، «خالص انرژی الکتریکی تولیدی مولد برق» به‌عنوان انرژی الکتریکی خالص منظور می‌شود. در غیر این‌صورت، انرژی الکتریکی تحویلی به شبکه («خالص انرژی الکتریکی تولیدی مولد برق» منهای «مصرف مصرف‌کننده خود تأمین») به‌عنوان انرژی الکتریکی خالص منظور می‌شود؛ و چنانچه این میزان منفی باشد، انرژی الکتریکی خالص صفر در نظر گرفته می‌شود.

۸-۳- در مورد آن بخش از انرژی الکتریکی خالص که مصرف‌کننده خود تأمین آن را به حساب مصرف خود منظور می‌نماید^۱، می‌باید مازاد هزینه تأمین برق را به شرح مندرج در بند ۶-۳، پرداخت نماید؛ و با ارائه صورت این میزان انرژی به توانیر، «مابه‌التفاوت بهای فروش برق به نرخ آزاد و نرخ تکلیفی» را دریافت نماید.

^۱ انرژی الکتریکی خالص با کسر بخش‌هایی که «با عرضه در بازار عمده‌فروشی و یا به نرخ‌های تضمینی به مدیریت شبکه می‌فروشد» یا «در نقش عرضه‌کننده به مصرف‌کننده می‌فروشد» یا «حق انتفاع از آن را به عرضه‌کننده دیگر واگذار می‌نماید».

بازار برق

شماره سند: ۳-رمن-بب
تاریخ صدور: ۸۶/۱۱/۲۳
شماره تجدید نظر: ۳
تاریخ تجدید نظر: ۸۷/۱۲/۳

دستورالعمل محاسبه و اعمال پرداخت‌های جانبی و مازاد هزینه تأمین برق

۸-۴- پرداخت هزینه ترانزیت و دریافت «مابه‌التفاوت بهای فروش برق به نرخ آزاد و نرخ تکلیفی» برای آن بخش از انرژی تولیدی که مصرف‌کننده خود تأمین آن را به‌عنوان عرضه‌کننده به مصرف‌کننده‌های طرف قرارداد خود عرضه نموده است، مشابه سایر نیروگاه‌ها خواهد بود.

۹- سایر موارد

۹-۱- قیمت سوخت نیروگاهی، نرخ آزاد گاز، ارزش حرارتی نفت گاز، ارزش حرارتی نفت کوره، اطلاعات مورد نیاز برای محاسبه ارزش حرارتی گاز در شبکه و همچنین «مابه‌التفاوت نرخ فروش برق به نرخ آزاد و تکلیفی، برای هر نوع انشعاب (مصرف)»، ده روز قبل از صدور صورت‌حساب، توسط مدیریت شبکه از توانیر استعلام می‌شود. در صورت نقصان اطلاعات، نرخ‌های اعمال شده دوره قبلی برای دوره صورت‌حساب جاری مبنای عمل قرار می‌گیرد. صورت‌حساب‌های قطعی بر اساس آخرین اطلاعات دریافتی از توانیر صادر خواهد شد.

۹-۲- میزان پرداخت‌های جانبی و مازاد هزینه تأمین برق در قالب اعلامیه‌هایی به پیوست صورت‌حساب‌های بازار برق به مشمولان دریافت پرداخت‌های جانبی و پرداخت مازاد هزینه تأمین برق منعکس می‌شود.

۹-۳- این دستورالعمل در ۹ بند در جلسه شماره ۱۱۸ هیأت تنظیم بازار برق تصویب شد و در تاریخ ۱۳۸۷/۱۲/۳ به تأیید معاون وزیر نیرو در امور برق و انرژی رسید. این دستورالعمل جایگزین «دستورالعمل محاسبه و اعمال مابه‌التفاوت نرخ سوخت و بهای گاز صرفه‌جویی‌شده»، موضوع ابلاغیه شماره ۷۶۸۶۱/۳۵۰ مورخ ۱۳۸۷/۰۷/۲۳، و همچنین جایگزین «رویه محاسبه و اعمال مابه‌التفاوت نرخ سوخت در بازار برق ایران»، موضوع ابلاغیه شماره ۹۲۴۹۹/۳۹۰ مورخ ۱۳۸۶/۱۱/۲۳، می‌شود.